

## ***DUHA SURESİNİN MUCİZELİK NÜKTELERİ***

Genel olarak sure içindeki ayet ve cümlelerin birbiriyle olan olağanüstü derin münasebetleri Kur'anın bir mucizeliği kabul edilir. Buna Belagat ilminde “nazm-ı maani” (manaların harika dizilişi) denilir. Bu olağanüstü yapı istisnasız olarak bütün surelerde vardır. Ve surenin asıl konusu ve maksadı ancak bu yöntemle ortaya çıkartılır. Bundan anlaşılan bu Kur'anî özellik 1. derecede sureler içi mevcuttur. Kur'anın bütün ayetlerinin birbiriyle bağlantısı elbette ki var. Fakat bu 2. derecedeki münasebetler nazm-ı maani gibi mucizevî bir durum arz etmezler. Sadece birer ek açıklama ve delillendirme sağlarlar.

Sureler özellikle uzun sureler arası gösterilen münasebetlerin ise ilmî ve mucizevî bir değeri yoktur. Bazı hocaların gösterdiği münasebetler bütün genel konular arasında bulunan açık şeylerdir. Ve maalesef zorlamalı olarak gösterilen bazı münasebetler, insanı güldürecek derecede basit düşüncelerdir.

Hemen hatırlatmak gerekir ki; kısa sureler ile ifade edilen Duha ve sonrası sureler arasında önemli işarî münasebetler vardır. Ki sahih rivayette; bu sureler okunduğunda **tekbir** ile bitirilmeleri sünnettir. Evet, bu ve benzeri bilinçli düzenlemeler içeren ve ilahî dizayn ile tertip edilen elimizdeki Mushaflar, birçok mucizevî tevafuk nüktelerini içerirler. Esbab-ı nüzule dayanılarak sözde nüzul sırasına göre tertip edilen Mushaflarda ise bu ve benzeri güzellikler kayboluyor. Çünkü:

- Esbab-ı Nüzul, rivayet olarak çok zayıftırlar. Çoğunlukla da mevzudurlar.

- Esbab-ı Nüzul, Kur'anın evrensel sonsuz ilahî ilme dayanan mucizevî yönünü parçalıyor. Onun için müfessirlerin çoğu tefsirde bunları esas almamışlar. Bunlar Kur'anın evrenselliğine aykırı değillerdir, demişler.

- Kur'anın bütünlüğünü bozan bütün yaklaşımlar, herhangi bir canlıyı türünden ve ekolojik âlemden koparıp onu cansız ve ruhsuz yapmak gibidir.

- Bugün Biyoloji, Ekoloji ve Kuantum Fiziği tarafından açıkça bilindiği üzere; nasıl kâinatta her birey, her hücre, her atom sonsuz bir bilinç ve manevî iletişim ile varlığını devam ettiriyor; aynen öyle de Kur'anın her ayeti, her cümlesi hatta her harfi ve hatta her harfin sayısal değeri, İlahî sonsuz bir bilinç okyanusu içinde yerini aldığını gösteriyor.

İşte şimdi böyle bir çerçevede surenin tefsirine geçiyoruz:

Varlığı, diyalektik süreci ve bunun içindeki din ve vahyin yerini anlatan ve 92. sure olan Leyl suresinden sonra Duha suresi geliyor. Leyl suresi bu diyalektik zıtlardan önce gece ile başlıyor. Karanlığın her şeyi kapladığı zamana yemin ediliyor. Ardından tamamıyla aydınlanan gündüze yemin ediliyor. Sonra eril ve dişil yapılara yemin ediliyor. Yeminin cevabında “*Bu dualiteli ve diyalektik süreçli yapının bir meyvesi olan insan hayatı ve insanın yaptıkları, çok çeşitli olacaktır.*” diye söylüyor.

Burada çeşitlilik ve zıtlığın olmasının ve güzel tarafı kazanmanın esprisi şudur:

“Sisteme bir şeyler veren ve ondan bir şeyler alan ve varlıkta güzellik vardır, diyen kolay ve güzel şeyler bulur. Cimrilik eden ve sistemden kaçan, yaradılıştaki güzellik yoktur; diyen de zorluklarla karşılaşır.” “Yani inanmak ve ona göre yaşamak sanal bir yanılgı değildir. Bütün varlık sistemini insana musahhar eden bir gerçekliğin ta kendisidir.”

Bu mesaj ve benzeri vahiy parçaları inince Kur'anın ilk muhatabı olan Hz. Muhammed o imkânsızlıklar çölünde büyük bir bilinç okyanusu bulmuş kadar sevinmişti. Ayrıca bu 92.<sup>1</sup> surenin ilk 4 ayeti, işarî olarak da 2023, 1440, 1500, 1441 gibi sayılarla ona bu işin uzun bir tarih diliminde egemen olacağını da bildiriyordu. Fakat vahiy kesildi. O (a.s.m) Allah'ın onu terk ettiğini veya ona kızdığını sandı. Bunun üzerine bu 93. sure indi. İşte:

### **1. Ayet: “Aydınlığın en üst seviyede olduğu zamana and olsun!”**

Bu birinci ayet bir kelimedir: *Duha*.. Bu kelime kök olarak güçlü ışık manasına gelir. Büyük deve kuşu yumurtası ve kurban manalarını da çağrıştırır. Sayısal değeri 818'dir. Birçok yerde gösterdiğimiz gibi; bu sayı cennetin, sonsuzluğun ve soyutun sembolüdür. Belirli bir duha manasında yani “Wed-duha” olarak hesap edilirse, 855 veya 1655 ediyor. Hicri ve Miladi olarak İslam güneşinin parlak dönemlerini gösterir. Hz. Muhammed'e müjde verir. Bu birinci ayette 2. ayet gibi ek bir izah verilmemiştir. Çünkü aydınlığın ve güzelliğin izaha ve kayda ihtiyacı yoktur.

### **2. Ayet: “Tamamıyla kapladığı zaman geceye de and olsun!”**

Bu 2. ayetin dört kelimesi var. Dördü de karanlık, çokluk ve kesretin sembolü olan 7'li sayılarla başlıyor.

- 1) *We* bağlanma elifi ile beraber 7 eder.
- 2) Gece manasına gelen *lejl* yetmiş eder.
- 3) Zaman manasına gelen *iza* 702 eder.
- 4) Kaplama ve donma manasına gelen *seca* 73 eder.

“Ümmetim 73 fırkaya bölünecek..” hadisini hatırlayın. Bu sayının sembollüğünü yadsımayın. Evet, çeşitli varlıklar manasına gelen “halk” ve çok manasına gelen “kesir” kelimeleri de 730 ediyor. Demek çokluk da, karanlık da, musibet de yerine göre faydalıdır. Hatta denilebilir ki, diyalektik sürecin temel bir direğidirler. Bir şartla ki, ışık ile bütünlükleri bilinse!..

### **3. Ayet: “Rabbini seni ne terk etmiştir; ne de sana kızmıştır.”**

Bu ayetten anlaşılan, Rabbiyle veya dostuyla münasebettar olan insan için üç ilişki halinin olabileceğidir: **a)** Sevgi ve dostluk bağı ile bağlanmak. **b)** Terk edilmiş olarak bulunmak. **c)** Karşı tarafın kızgınlığına uğramak.

<sup>1</sup> Muhammed kelimesi 92 ediyor.

**Ayet diyor ki:** *Araya farklı süreçlerin ve değişik engellerin girmesi sevginin kesildiğine delil değildir. Böyle bir durum sadece diyalektik sürecin bir gereğidir. Bu süreç de yaratılış, hayat ve imtihan kadar bir gerçektir; dolayısıyla güzeldir.*

Bu üç ayet, 32 harf olmakla vahyin 632'ye kadar devam edeceğine ince gizli bir remizdir. Bu 3. ayetin birinci cümlesinin sayısal değeri 365'tir. İkinci cümlesi ile beraber 552 eder. Remzen der ki; Rabbin 12 ay 52 hafta 365 gün seninle beraberdir. Senin diyalektik imtihan süreci içindeki ısınman, yaratılış, gelişme ve yetiştirme gereğidir. Allah'ın kızmasının belirtisi değildir.

**4. Ayet:** [Dünyanın, hayatın bir gündüz bir gece, bir sevinç bir üzüntü tarzında gitmesi çok amaçlı yaratılış görevinin ve sonsuz ebedî bir hayatı kazanmanın gereğidir:] ***“Dolayısıyla bu ebedî hayatın senin için dünyadan daha faydalı olduğunu bil.”***

Bu 4. ayetin harfleri (hemze-i vasıl sayılmazsa) 19'dur. Bu da vahyin somut maddi bir mucizesidir. Vahyin nihai şekline bir işarettir. Ve bunun yanında asıl mucizeliğin Kur'anın şeklinde değil de soyut manasında olduğunu hatırlatır. Hemze-i vasıl sayılırsa 20 harf olup 20. asırda dinin sadece uhrevî kalacağına bir remiz olur.

Bu gibi ayetlerde dünya hayatı ve onu temsil eden çokluk ve karanlık hakikatleri kınanmıyor. Denilen mesaj yalnızca şudur:

*“Dünya ve dünya başarısı güzel de olsa; karanlık ve karanlığın temsil ettiği maddi hayat hoş da gelse; ışık, birlik, bilinç ve manevî soyut hakikatler daha hayırlı ve daha faydalıdır.”*

Bu temel ayırmadan sonra bu manaları detaylandıran ve gerekçelendiren yedi ayet geliyor. Bu ayetlerde her ne kadar muhatap Hz. Muhammed ise de onun manevî şahsiyetini temsil eden onun ümmeti de muhataptır. 6. 7. ve 8. ayetlerde anlatılan yetimlik vasfı yanında yanlış yolda olmak ve fakir olmak vasıfları ümmette de aynen olmuştur: Ve ümmet diğer üç ayetteki emirlere Hz. Muhammed'den daha çok muhataptırlar.

**5. Ayet:** ***“Çok uzun bir müddet sonra Rabbin sana öyle verecektir ki sen hoşnut olacaksın.”***

1) Bu ayet 19 harfiyle bu surenin inişinden sonra devam eden 19 yıllık vahiy sürecine bakıyor.

2) Med ile beraber 2014 ederek ümmete çok uzaklarda olacak bir müjdeyi veriyor. Buna bir işaret: *“Yakub (insanlık) gözlerine Yusufun (dinin) gömleği (iktidarı) sürülünce insanlık anında görmeye başladı.”* ayetinin de sayısal değerinin 2014 etmesidir. (Yusuf suresi, 96)

3) Sadece *“Hoşnut olursun”* kelimesinin sayısal değeri 1490 ediyor. (Hicri olarak.)

4) *Rabbüke:* Seni dualiteli yaratılış süreci içinde zıtlarla terbiye eden manasındaki kelimenin sayısal değeri 222 (veya 224) eder. Yani Müslümanlar bu diyalektik süreci iyi çalıştırmırlarsa, ancak bu müjdeler gerçekleşir, demektir.

**6. Ayet:** ***“Sen yetimdin, Rabbin seni barındırdı.”***

Bu 6. ayet, 16 harf olup sayısal değeri 666'dır. 6. asırdaki Hz. Muhammed'in ve Arapların yetimliğine baktığı gibi; Hicri olarak da İslam Hilafetinin yetimlik dönemi olan Moğol istilasına bakar.

**7. Ayet: “*Ve senin iman ve hidayetten haberin yoktu. Rabbin sana hidayet verdi.*”**

Bu 7. ayet de Hicri 7. asırdaki kültürel çöküşü bildirdiği gibi; 13 harfiyle de Miladi 13. asırda ve Hicri 13. asırda yani 1800'lü yıllardaki ümmetin cehaletini gösteriyor.

Hz. Muhammed'in şahsı için ise 7 yıllık çocukluk ve masumluk dönemine ve 13 yaşından itibaren Hz. İbrahim'in dinine göre ibadete başladığına işaret eder. “*Dallen*” kelimesi tek başına 862 eder. 86 yıllık Emevi dönemine ve onun kalıntlarına işaret eder.

**8. Ayet: “*Ve sen fakir idin. Rabbin seni zengin etti.*”**

Bu 8. ayet, Miladi olarak 8. asırdaki Abbasi zenginliğine ve Hicri olarak Osmanlının bereketli fütuhatlarına baktığı gibi; ebcedi değeriyle de 1292<sup>2</sup> ve tenvin ile beraber 1342 eder. Meşhur 93 harbinin Osmanlıyı nasıl fakir ettiğini ve Osmanlının sonu olan mütareke yıllarını ve borç krizlerini hatırlatır. Evet, 93 Savaşı İslam dünyası için en büyük bir darbedir. Fakat aynı sene içinde B. Said Nursi'nin doğumu da yeni bir diriliş işaretidir. Bu surenin 93. sure olması dahi bu remze işaret ediyor.

Zarif bir tevafuktur ki; bu ayetin iki cümlesi var: “*Sen fakir idin*” cümlesi 141 eder. “*Rabbin seni zengin etti*” cümlesi de 1141 eder. Demek şer cüzdür. Ve demek tesadüf yoktur. Ve anlaşılın fakirlik dönemi geçici ve 10'da bir oranındadır.

**9. Ayet: “*Madem hakikat böyledir. Ne sen, ne de ümmetin, yetim olan insanlığı ezmeyin, onların çeşitliliğini tektip yapmayın.*”**

**Önemli Bir Hatırlatma:**

Maalesef bütün zamanlara bakan adeta sonsuz bilgi ve bilinç içeren Kur'ana “*Kelam-ı beşer*” gibi bakıldığından mucizevî manaları kaybolmuştur. Halbuki Belagatın en birinci kuralı şudur: “*Bir sözde eğer zahiri mana bedihi ise başka kinaî veya mecazî manalar aranılır.*” Bakın Hz. Muhammed gibi bütün ömrünü yetimlere ve fakirlere adayan bir şahsiyete “*Sakin yetimleri ezme*” demek her halde bir mana ifade etmez.

Demek eğer bu nükte nazara alınsaydı; yetim vasfının kinaî olarak insanlık için kullanıldığı bilinseydi; *kahir* kelimesinin sadece ezmek manasına gelmediği, Kur'anda *Vahidül-Kahhar* vasfının, kuvvetiyle birliği sağlayan manasında geçtiği bilinseydi; Müslümanların bütün insanlığı tektip yapmasının yanlış olduğu anlaşılırdı; ayete normal yetimi kovma gibi basit bir mana verilmezdi. Ve şöyle evrensel bir mana açıkça anlaşılırdı: *Evet, insanların çoğunluğu özellikle avam kısmı yetimdir; bin bir çeşit şekilde yaşamak ister. Dine de*

<sup>2</sup> Hemze aslında ye'dir. Ve Resm-i Osmanide “ye” olarak yazılmıştır.

*muhtaçtırlar. Sen ve senin ümmetin bunların dinî ihtiyacını karşılayın. Fakat sakın Avrupa emperyalizmi veya Komünizm tektipliği gibi zoraki bir sıkıntıyı onlara yaşatmayın.*

Bu 9. ayet 17 harftir. Sayısal değeri 1430'dur.

**10 Ayet: “İlim ve hakikat bilgisini isteyen de kesip atma.”**

Tefsir açısından bu *sail* (isteyen) kelimesini dilenci diye tefsir etmekle, yetim kavramı ile ilgili yanlışlar aynen burada da işlenmiştir. Fakat büyük müfessir İmam Süddi burada sıradan bir dilenci değil de “*İlim isteyen, ilim sual eden*” demektir, diye meseleyi fark etmiştir. Neseфи Tefsirine bakabilirsiniz.

Evet, *sail* sual eden, bir şeyler isteyen, demektir. Dilenci manasına gelmesi ise onun mal istemesinden dolayıdır. Ayette iki temel kelime olan *sail*, *seyelan* ve *nehr* çağrışım metoduyla akmak, gelişmek manalarını hatırlatırlar. Remzen: *Ey dindarlar, ilmin akıcılığına ve araştırmalarına engel olmayın*, diye uyarıyorlar. Ayetin asıl vurgusu olan “*tenher*” kelimesi ise, adama söz hakkı vermemek, konuştuğunu ağzından kapıp susturmak, bile bile onu yanlışlamak (mükabere,) elindeki fikrini gasp etmek manalarına gelir. Temel bir kaynak olan İbn Manzur’un Lisanül-Arap lügatine bakabilirsiniz.

Evet, 9. asırda Araplar fıkıh ile insanları tektipliğe zorladıkları gibi; 17. Miladi asırda da Osmanlılar farklı milletleri özellikle Balkan bölgelerini bir miktar ezdi. Ve bu 10. ayetin ifade ettiği gibi; bütün dindar dünya, Kilise de, İslam Dünyası da 17. asırdan beri ilim ve gerçeklik arayan müspet ilim ve araştırmacılarına (saile) karşı Ortaçağ esas almakla bilim ehlinin fikirlerini çarpıtıyorlar, onlara söz hakkı tanımıyorlar. Ellerindeki bilgileri bazen inkâr bazen de gasp ediyorlar. Çoğu zaman da yok sayıyorlar.

***Bir ara not:***

Bu 9. ve 10. ayetlerin her biri 17 harftir. Hz. Muhammed’in 17 yaşında yetimliğinin bittiğine işaret ettiği gibi; asıl yetim olan ve asıl arayış içinde olan nefesine de bakar. “*Nefsini ezme, isteklerini şükür dairesinde yerine getir*” diye bir işaret de var. Evet, *sail* kelimesi 92 eder. Ki Muhammed kelimesi ile eş değerdir.

Belli bir grup manasına gelen “es-sail” ise 123 eder. Bu kelimenin bu değeri ve surenin 11 ayet olması ve suresin konusunun diyalektik süreç olması işaret eder ki; ehl-i ilmin asıl ihtiyacı diyalektik süreç ve sayısal veriler içinde sonsuz varlık ve bilinci göremeyişleridir. Sen İslam anlayışı olarak tevhid ve bütünlük ile bu açığı kapat; bu açları doyur. Fakat maalesef dinî çevreler bu emri yerine getirmedikleri için; 230 senedir dünyanın düzenini, bilimi esas alan Duvar Ustalarına bırakmışlardır.

**11. Ayet: “Yani eğer bir nevi yetimlik olan insanî boyutu ve başka bir gerçek olan bilim ve maddi yönü İslamın bilinçli bütüncül bakışı altında birleştirirsen bu diyalektik süreci yaratan Rabbinin nimetleri bolca gelecektir. Sen sakın bu nimetleri gizleme onları anlat.”**

Bu 11. ayetin sayısal değeri (med ile beraber) 1424 eder. İki Őedde ile beraber 1430 ediyor. Őeddelerle beraber 19 harftir. Konusu nimetleri açıklamak olduğu için Őeddeler sayılabilir. Yoksa 16 harftir. İkinici Őık olan 1430 + ayet numarası (11) 1441 ediyor ki; vahyin doğum sancısı manasına gelen “*mahad*” kelimesinin sayısal değeridir. Evet, bunca sene geçmesine rağmen İslam dünyası bu mesajları canlı bir Şekilde henüz doęurmuŐ ve yetiŐtirmiŐ değildir.

Bütün bu nktelerden yola çıkarak diyebiliriz ki; vahiy, bütün kinatı yaratan, insana dil ve konuŐma kabiliyetini veren, bütün zaman ve meknlara hkim olan Cenab-ı Hakkın konuŐmasıdır. Ve olaylarla konuŐturmasıdır. Demek bu özelliklere sahip olmayan herhangi bir metin vahiy sayılmaz. Olsa olsa bireysel ilahî bir ilham ve esinti olur. Hlbuki vahiy bütün fitratın, bütün varlığın ruhu ve aklıdır. Sonsuz ilahî ilmi temsil eden bir mukadderat ve yazılımdır.

7. 2. 2011  
Bahaeddin Saęlam